

→ Hjælp til selvhjælp på www.energiguident.dk

På [energiguident.dk](http://www.energiguident.dk) kan du finde flere gode råd om besparelser inden for el, vand, varme og gas. Rådene er tilpasset, så de er enkle og lette at igangsætte. På [energiguident.dk](http://www.energiguident.dk) kan du oprette din egen private side, hvor du løbende kan

registrere dit energiforbrug og sammenligne dette med relevante nøgletal. På denne måde kan du tjekke, om du bruger mere eller mindre energi i forhold til gennemsnittet.

→ Og hjælp fra din energirådgiver hos dit lokale elselskab

Har du brug for personlig rådgivning, kan du kontakte en energirådgiver. Elselskaberne råder over ca. 200 energirådgivere, der alle står klar til at bistå

med gode råd og konkret vejledning. Kontakt dit lokale elselskab, eller find det på www.energiguident.dk.

→ Læs mere på

www.energiguident.dk
– eller kontakt
din lokale energirådgiver

Energiråd til rådhus

.....
 Læs, hvordan du tjener penge ved at spare på energien

→ Information til rådhus

→ Energibesparelser betyder bedre indeklima

I mange rådhus går 80% af elforbruget til belysning, ventilation, it- og kontorudstyr. Ofte ligger en stor del af energiforbruget mellem kl. 17.00 og kl. 7.00. Dette skyldes, at it- og kontorudstyr samt ventilationsanlæg står tændt døgnet rundt og derfor har et stort standbyforbrug. Men med få investeringer og ændret adfærd kan I opnå besparelser på mellem 25 og 50%. Energibesparelser handler også om bedre indeklima. Energirigtig belysning giver fx mindre generende flimmer og blænding, lige-

som energirigtig håndtering af it-udstyr vil betyde mindre generende støj og overskudsvarme.

Vær især opmærksom på:

- Sluk på stikkontakten for apparater på standby
- Udnyt dagslyset og sørg for passende grundbelysning og god arbejdsbelysning
- Undgå at overkøle serverrummet
- Anvend energibesparende lyskilder
- Vælg energieffektivt udstyr, fx fladskærme.

→ Sørg for politisk opbakning

Et energibesparelserprojekt kræver ressourcer – både tid til styring og opfølgning – og evt. investeringer i energirigtigt udstyr. Involver derfor kommunalbestyrelsen/byrådet og den kommunale direktion for at få opbakning til

besparelsesaktiviteterne. Involver også medarbejderne – udpeg fx en person der er ansvarlig for at aflæse elmålerne jævnligt. På denne måde får I overblik over forbruget. Alene det kan betyde besparelser på 5-10% om året.

Generelt om energibesparelser

For at opnå energibesparelser er det en god ide at arbejde målrettet og systematisk med energiforbruget: Du bør finde ud af, hvad du bruger energien på i dag, og herefter lave en plan for, hvad du vil gøre for at spare. På denne måde bliver det usynlige energiforbrug synligt. Du kan lade dig inspirere af følgende faser:

Kortlægning og registrering

Hvad bruges der energi på, og hvor meget bruges der?

Identifikation af forbedringsmuligheder

Hvad kan du og dine kollegaer gøre for at nedsætte energiforbruget?

Handlingsplan

Hvad er dit mål for energiforbruget, og hvad har du valgt at gøre?

Evaluering

Efter et stykke tid – typisk 3-6 måneder – følger du op på din plan. Gik det, som det skulle? Hvad har du sparet?

→ Spareråd til rådhus

Nedsæt standbyforbruget

Næsten en tredjedel af rådhusets elforbrug går til pc'er, skærme, kopimaskiner, printere, scannere og servere. Ofte er de tændt, selv om der ikke er brug for det. Sluk på kontakten, når udstyret ikke bruges. Montér evt. et tænd og sluk-ur på kopimaskiner og printere, så de slukkes automatisk. Sluk også lyset i rum, der ikke benyttes.

Indret serverrummet optimalt

Servere bør placeres i store rum ved nordfacaden, hvor sollyset ikke påvirker temperaturen. Placer ikke andet varmeafgivende udstyr i rummet – og lad ikke rummet være en del af et kontor. Luk døren til serverrummet, og forsyn det med friskluftadgang i nordsiden.

Anvend energibesparende lyskilder

Benyt fortrinsvis lysstofrør, kompakt-rør og lavenergipærer, der alle har en høj energieffektivitet. Vælg lamper, der har kompaktør eller lavenergipærer til arbejdsbelysning. Vær opmærksom på, at lavolt og lavenergi ikke er det samme. Til lysstofrør bør anvendes elektroniske forkoblinger (HF-forkoblinger) – så kan du spare 17-20% af elforbruget, og lysstofrørens levetid forlænges.

Opdel lys i grundbelysning og arbejdsbelysning

Grundbelysningen bør i kontormiljøer være 200 lux, mens arbejdsbelysningen ved den enkelte arbejdsplads bør være 500 lux.

Undgå at overkøle serverrum

Temperaturen i serverrum skal ikke være under 10° C. Almindelig ventilation er oftest nok. Brug overskudsvarmen til at opvarme kontoret. Har specialmaskiner behov for køling, så køl disse og intet andet.

Reducer behovet for ventilation

Tilpas ventilationsniveauet til det enkelte kontor – anlægget bør ikke køre for fuld kraft. Styr større anlæg vha. en frekvensomformer – og få tjekket, om det kan optimeres på anden vis, fx med spareventilatorer, sparemotorer og effektive remtræk.

Anvend varmegenvinding

Ventilationsanlæg med indblæsning og udsugning bør være forsynet med varmegenvinding. Varmefluden skal sikre en supplerende opvarmning, så indblæsningsluften føles behagelig – dvs. den bør holdes på maksimalt 2° C over den ønskede rumtemperatur. Brug desuden radiatorer, der er uafhængige af ventilationsanlægget. Installer evt. urstyring på anlægget, så driftstiden reduceres til det minimale.

Styr lufttæpper korrekt

Lufttæppe ved indgange skal holde kulden fra omgivelserne ude og undgå trækgener. Sørg for at anvende lufttæppet korrekt, så luftmængder og temperaturer jævnligt kontrolleres.